

Winkelgalerij en theater hoek Laan van Meerdervoort/Fahrenheitstraat, 1926 (foto collectie Hans Klok, www.htmfoto.net)

VERROMMELING VAN ONS STADSBEELD

Winkelgalerij Laan van Meerdervoort

Den Haag is bekend door zijn stadspaleizen, art nouveau-gevels, lange lanen en groen. Naast de monumentale gebouwen kenmerkt Den Haag zich ook door kleine pareltjes, verspreid door de stad. Zij bepalen mede het karakter en de kwaliteit van onze stad. Maar wij zijn daar niet altijd zuinig op.

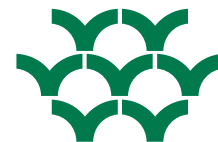
Een van de karakteristieke stukjes in Den Haag is de monumentale winkelgalerij op de hoek van de Laan van Meerdervoort en de Fahrenheitstraat. Het gebouw uit 1929 werd door architect Arend Jan Westerman (1884-1966) met veel allure ontworpen en is een voorbeeld van het nieuwe bouwen. Het gebouw werd uitgevoerd in gele baksteen met kenmerkende zwarte sierelementen. Het bestond uit een doorlopende winkelpui van donker hout. Met daarboven appartementen.

Naast winkels bevatte het ook een dansschool op de bovenverdieping, een café-restaurant en een bioscoop, het West End theater met 816 zitplaatsen. Behalve voor geluidsfilms, toen een unicum, was de bioscoop geschikt voor theatervoorstellingen. Cabaretiers traden er veelvuldig op. Toon Hermans met zijn onemanshow was een graag geziene gast.

Gemeentelijk monument

Het complex is niet zonder reden gemeentelijk monument. De beschrijving luidt: Laan van Meerdervoort 419c t/m 471b, Fahrenheitstraat 434a-434b. Het complex is voorbeschermd als monument op grond van artikel 2:2 van de Monumentenverordening Den Haag 2019.

Winkelgalerij met bovenwoningen op de hoek van de Laan

van Meerdervoort met de Fahrenheitstraat, gebouwd in 1929 naar ontwerp van architect A.J. Westerman in de stijl van het Zakelijk Expressionisme.

Westerman ontwierp het complex met de galerij, bovenwoningen en een restaurant in een zakelijk expressionistische stijl. Het bestaat uit een langgerekt middendeel van drie bouwlagen die aan weerszijden door hogere bouwblokken wordt afgesloten, alles in een heldergele baksteen.

Het complex is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een combinatie van winkelgalerij met bovenwoningen in de voor rond 1930 kenmerkende stijl van het Zakelijk Expressionisme. Tevens van cultuurhistorische waarde als eerste winkelgalerij van Den Haag. Stedenbouwkundige waarde ontleent het complex aan haar prominente ligging op de hoek van de Laan van Meerdervoort en Fahrenheitstraat.

Verrommeling

Hoewel het complex op het eerste gezicht nog wel de beoogde karakteristieke uitstraling heeft, verliest het door verrommeling aan kwaliteit. De allure van toen verdwijnt steeds meer. De gevel van het café-restaurant heeft plaatsgemaakt voor een pui met aluminium kozijnen. De ruimte erachter staat momenteel leeg. Het West End theater is omgebouwd tot supermarkt en de dansschool verhuurt ruimte voor opslag. Door nieuwe winkels in de galerij worden

Nog in originele, karakteristieke staat verkerende winkelpui in de galerij (foto Inge Camfferman)

Een van de winkels in de galerij die onlangs is verbouwd. (foto Inge Camfferman)

de houten raamlijsten lichtvaardig verwijderd en vervangen. Het sluit op geen enkele wijze aan op de kwaliteit en het karakter van de oorspronkelijke galerij. Ook houdt men bij de nieuwe puien geen rekening met de originele vormgeving, details en materialen, met als gevolg versterking van karakter en ritme.

Te laat

In oktober 2021 werden 30 winkels in Den Haag op de gemeentelijke monumentenlijst geplaatst. Een dergelijke plaatsing betekent dat bij een verbouwingsplan een extra toets vereist is, waarbij de gemeente bekijkt of het monumentale karakter niet wordt aangetast. De Vrienden juichen deze aanwijzing uiteraard van harte toe. Voor het complex van de winkelgalerij Laan van Meerdervoort geldt dat het de monumentale status ontleent aan de 'houten uitgebouwde winkeletalages' en de 'glas-in-lood bovenlichten'. Voor dit complex kwam de aanwijzing na de laatste aanpassing helaas te laat. De vergunning voor de verbouw van een van de winkelpuien was afgegeven. Daarmee werd het karakter van de galerij aangetast en zal naar wij vrezen niet meer worden hersteld. Het resultaat is dat de kleine pareltjes op deze wijze door verrommeling steeds minder de kwaliteit van het Haagse stadsbeeld zullen bepalen.

Inge Camfferman

Werkgroep Stadsbeeld en Stadsgroen

stadsbeeldenstadsgroen@vriendenvandenhaag.nl